

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEĽ

číslo 45

HRABALOVO KERSKO 2013

Je to neuvěřitelné, ale zase se povedlo!

Ačkoliv v sobotu 18. května ráno by téměř každý na sto procent oprávněně tvrdil, že 15. Hrabalovo Kersko vybočí z tradice pěkného počasí, neboť ještě o půl desáté, tedy půl hodiny před zahájením pochodu Po místech, která měl Bohumil Hrabal rád, lilo jako z konve, všechno bylo nakonec jinak. Těsně před desátou se temně šedé mraky rozestoupily a vysvitlo slunce. Na celý zbytek dne.

Účast pochodu i cyklojízdy po Hrabalově cyklostezce z Nymburka předchodí déšť sice trochu ovlivnil, šlo čtyřicet a jedno třicet devět účastníků, tedy méně nežli v předchozích ročnících, ale všichni si to úžasně užili.

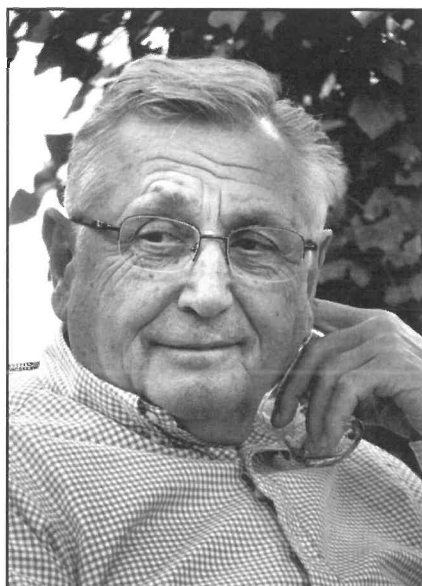
Cyklisté sbírali cestou v restauracích razítka do Putovních knížek, mnozí kromě nich i v každé pivo. Pěší si zase od Honzy Řehounka vyslechli na památných místech kerského lesa zasvěcené povídání proložené citacemi z Hrabalových knížek.

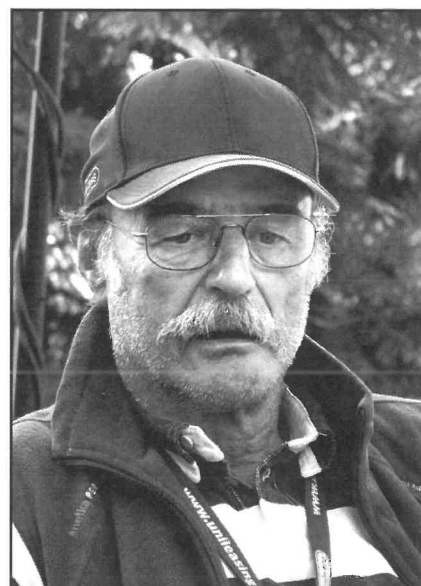
Sympatické dívky Přelet MS.

Zdeněk Srstka.

Jiří Menzel.

Pavel Nový

Pochod Po miestech, ktorá měl Bohumil Hrabal rád.

Všichni však dorazili do půl jedné k Lesnímu ateliéru Kuba, na jehož zahradě se už točilo maso na grilu, točilo se Postřižinské pivo a točili se muži kolem žen... Hrála skupina Flexiband, poté hráli členové divadelního spolku Hálek Nymburk divadelní jednoaktovku *Chcete vidět Zlatou Prahu?* v dramatině Honzy Řehounka, děti si hrály s pejsky...

Zdeněk Eliáš a Peter Pačaj.

Pak se na jevišti posadilo trio vzácných hostů, které s moderátorem Jardou Křížem zavzpomínalo na natáčení hrabalovských filmů – herec Pavel Nový, herec a kaskadér Zdeněk Srstka a režisér Jiří Menzel. Další trio – tentokrát dívčí, nebo, jak děvčata sama říkala, dámské, s názvem *Přelet MS*, si svými písněmi získalo nejen pánské obecnostvo. Pány samozřejmě kromě zpívání i tím, že to jsou dívky krásné a neobyčejně sympatické.

Další písně zpíval jen jeden člověk – písničkář Standa Haláček, a pak opět duo Flexiband, a to až do úplného konce velmi příjemného odpoledne, což znamená až do večera. V přestávkách mezi jeho písničkami byly vylosování a pěknými dárky odměnění účastníci cyklojízdy, nositelé nejnápaditějšího hrabalovského zavazadla, jímž byla

Chcete vidět Zlatou Prahu? v podání členů DS Hálek.

síťovka s nákupem a bankovkami (Bohumil Hrabal nosil své honoráře za knihy právě v síťovce), a zasoutěžili si v pití lahvového piva, což bylo obzvláště pikantní, neboť i nad zízlivými chlapy vyhrála dívka.

V hledišti se toho příjemného slunného odpoledne sešlo několik stovek lidí, kteří si pochvalovali nádhernou atmosféru. Mnozí přijeli i z daleka: z Moravy, Slovenska, Polska. Ti, kteří museli odjet o sedmnácté hodině přistaveným autobusem, tiše záviděli ostatním, kteří mohli zůstat ještě hodinku či dvě. Všechno ale musí jednou skončit, a tak skončilo i patnácté Hrabalovo Kersko. Již v tuto chvíli ale organizátoři začali myslet na ročník šestnáctý, který bude v znamení stého výročí narození Bohumila Hrabala. Těšme se tedy na 24. květen 2014!

***

Za vydařené Hrabalovo Kersko je třeba poděkovat především Janě a Broňovi Kubovým z Lesního ateliéru Kuba Kersko, Městské knihovně v Nymburce a Klubu čtenářů Bohumila Hrabala, na jejichž bedrech spočívala většina práce s přípravami a realizací akce, dále pak Městu Nymburk, Městskému kulturnímu středisku v Nymburce, Muzeu Bohumila Hrabala v Nymburce a Sdružení obcí Kersko – Sadská, Třebestovice a Hradištko.

Radostné kerské posolstvo

Tohtoročné pätnáste Hrabalove Kersko bolo síce do istej miery jubilejné, ale inak sa v podstate nelíšilo od prinajmenšom dvoch predchádzajúcich, na ktorých som sa osobne zúčastnil. Prečo o tom hovorím? Nuž, myslím si, že pravidelné stretnutia Hrabalových obdivovateľov a priateľov v Kersku sa už za tých pätnásť rokov stali pevnou tradíciou, zvyklosťou, ktorá sa ľuďom dostala natoľko do povedomia a vlezla im tak dôkladne pod kožu, že sa stala v dobrom zmysle slova samozrejmosťou. Možno teda s uspokojením konštatovať, že Bohumil Hrabal aj po smrti ostal v trvalej pamäti ľudí. A to nielen v Čechách, ale i v zahraničí.

Pre mňa osobne je tradičná a stále sa skvalitňujúca náplň i priebeh Hrabalovských stretnutí dôkazom životnosti majstrovho literárneho diela, jeho vysokej kvality a trvalej obľúbenosti u čitateľov, čo bolo, a bude najdôležitejším meradlom úspechu spisovateľa.

Hrabalove Kersko je svojim významom udalosťou ďaleko presahujúcou krásne poľsie uprostred Polabskej nížiny. Povedal by som, že všetky aktivity vznikajúce v súvislosti s Bohumilom Hrabalom

a jeho dielom, sú významným bodom na imaginárnej mape českého literárneho diania, konkrétnym prejavom záujmu o českú literatúru zo strany čitateľov a v konečnom dôsledku aj mierou celkovej kultúrnosti (nielen českého) obyvateľstva.

Bohumil Hrabal, ako spisovateľ svetového formátu a zároveň autor bytostne český, môže totiž pokojne plniť úlohu akéhosi „lakmusového papierika“, ktorý neomylné rozozná „pozitívny“ alebo „negatívny“ stav a vývoj českého autorstva a čitateľstva. Skrátka, Kersko je dôležitá nielen ako výborné miesto na stretávanie sa Hrabalových obdivovateľov, ale aj ako dôveryhodný ukazovateľ (isteže čiastkový) úrovne českej literárnej „hladinky“, v rámci ktorej je záujem o čítanie na poprednom mieste.

Pokiaľ ide o samotného Bohumila Hrabala, ten čitateľský záujem nesporne existuje, a hoci to odo mňa môže vyznieť opovážlivo, som presvedčený, že bude aj naďalej rásť. Pretože Hrabal má čo povedať aj nasledujúcim generáciám. To je radostné poznanie a posolstvo, ktoré budem rád šíriť všade, kde prídem.

Peter Pačaj

Předobraz všech pábitelů – Josef Hrabal

Ve své skutečné podstatě byl zcela neznámým, obyčejným člověkem, jako literární postava je ale jednou z nejslavnějších nejen v české literatuře. Občanským jménem byl >Josef Hrabal<, literárním >strýc Pepin<.

Josef Hrabal byl nejstarším synem Josefa a Františka Hrabalových z domu č. p. 125 v ulici Na Příhonech v Konici nedaleko Prostějova. Narodil se 23. srpna 1882. Měl ještě tři sourozence: Adolfa (*29. listopadu 1884), Marii (*17. září 1887) a Františka (*17. listopadu 1889).

sedlářů, řemenářů, tkadlců, faktorů a malířů soudního a berního okresu Konického dosvědčuje se, že se Hrabal Josef, nar. 23. 8. 1882 v Konici, u pana Buriána Václava, mistra obuvnického v Konici a člena tohoto společenstva, po tři roky, tj. od 1. července 1897 až do 1. července 1900, řemeslo obuvnické učil... za schopného tovaryše prohlášen.“

Byl tedy vyučeným obuvníkem, jenže přístipkaření ho neuživilo – na konickém Starém městě byli ševci v každém třetím baráku. Proto příležitostně pracoval ve zdejším pivovaru (později proklašoval, že je vyučeným obuvníkem a sladovníkem).

Stavení od staré Hrabalky, když ovdověla, koupil pantáta Spurný ze sousedství a zbořil ho.

Pamětník Karel Oustrata na to vzpomínal: „Hrabalovi tady nebyli milováni. Když se stěhovali z té vykoupené „pastoušky“, tak jedna sousedka vzala buben a vyprovázela je bubnováním.“

Josefa Hrabalová, která tu zůstala po odchodu Pepina sama, se odstěhovala k provdané dceři Maře na Důl (dnešní Vodní ulice v Konici), kde 1. února 1936 zemřela.

V roce 1916 Josef narukoval do armády. Pravděpodobně v březnu, neboť tehdy posílá svému bratru do Polné, kde pracoval jako účetní v pivovaru, pohlednici (Schönberg), na níž píše: „...šaty neposílej už mám komisi.“

V říjnu 1916 posílá Francinovi Feldpostkartu z Krakova: „...jsem již na novém místě... já bych s tebou velice rád mluvil... orláby teď dávají těm kdo má z domu žádost od starosty a četníků potvrzenou a neb kdo nebyl 9 měsíců na orlábě. Lénunku teď dostávám 3 K 60 hal... líbá tvůj věrný Josef.“

V říjnu 1919 píše Pepin Francinovi již z domova a na adresu do Nymburka: „...my se máme pořádku stejně. Teď kopeme země. Nového tak zvláštního nic. Ty vajíčka Mařka sežene co nejdřív. Piš mě také kdy začnete sladovat, abych věděl jak se mám řídit.“

V dalším, nedatovaném dopise píše: „...co se týče těch vajec nejsou k dostání. Chtějí po obchodnících 52 krejcarů. To víš kdyby to bylo k dostání tak bych tě to hned poslal... Boty už jsou hotové až na dva páry tvých podrážek... kůži jsem vzal bez peněz

poněvadž žádné na hotovosti nemám. Teď jsem nic nedělal do továrny a kdyby tak teď se nic nezůstane. Je to horší jak loni. Jak ty boty budou hotové tak ti jich hned pošlu. Jak se mě lépe povede tak udělám nové boty. Vrchové kůže je dost, ale stojí 36 zl... Byl bych se k tobě přijel podívat ale nemám peněz na cestu. Mařena byla moc dlužná tak to platila a zase nemá nic. Teď jsme živi jenom těmi zeměky...“

Následuje dopis: „...zasílám ti ten balík s těmi boty... odepiš jak to stékne... Co říkáš na ten lak ten tě pošlu zvlášť, jak budu mít peníze ale kdyby na to byla nějaká plechová nádoba aby se to nerozlilo.“

Dne 24. března 1920 žádá bratra, jestli by pro něj sehnal nějakou práci: „Práci jsem teď nedostal, protože je málo práce. Teď dělám šindel na kůlnu. Tak buď laskav a obstaraj mi místo jinde... Co je s tima botama co máš na zprávu tak si to pošli.“

Žádosti o práci se potom opakují i v dalších dopisech, nakonec zřejmě pro něho Francin něco našel, neboť někdy z kraje roku 1924 mu Pepin sděluje: „Srdečně Tě děkuji za dopis který mě velice potěšil. Zároveň Tě zděluji že, souhlasím s Tvoji nabídkou na hlídače.“

Kdy přesně v roce 1924 přijel Pepin Hrabal ke svému bratru Francinovi Hrabalovi, správci nymburského pivovaru, nevíme. Jak píše spisovatel v Postřižinách „na krátkou návštěvu“, z níž se už do Konice nevrátil.

„Tož sakra, já jsem k vám přijel na návštěvu, nebudu tady dýl než čtrnáct dní...“ sdělil tehdy bratruvi a švagrově Maryšce na uvítanou.

V Kličkách na kapesníku se dočteme: „Když mi bylo deset let, přijel strýc Pepin, u nás bydlel, jedl, pracoval v pivovaru, takže celá rodina byla jako kolotoč, a ten sloup, kolem kterého se otáčí, to byl strýc Pepin. a my jsme mu kladli otázky, které byly někdy velice nesmyslné, takže i já si z dětství pamatuji jenom strýce Pepina a všechno, co strýc vyprávěl a čím my jsme ho provokovali k hovoru, u nás v pivovaru byl neustále křik strýce Pepina, náš smích, zmatené hovory...“

Když si přečtete následující historku, jakoby se před vámi objevila scéna s nějakého komického černobílého filmu:

„Jednou, v sobotu večer, seděla na šalaně nymburského pivovaru veselá společnost pivovarských dělníků – ten den dostali přidáno, tak slavili. Když už se notně připozdilo, došly jim cigarety. O pivo samosebou nouzi neměli. Strýc Pepin se nabídl, že dojde nějaká „retka“ opatřit. Jeden ze sladovníků mu nabídl, aby si vzal jeho kolo, které stojí opřené o strom před kotelnou, že bude dřív zpět.“

Pepin odešel... a velmi dlouho se nevracel. Hodinu po půlnoci se začali rozjaření kumpáni rozcházet a mezi vraty pivovaru potkali Pepina. Pomalu kráčel, opřen o kolo, občas se zastavil, potáhl z cigarety...

Protektorát Čechy a Morava. Čís. j. 2743
 Země: moravskoslezská. Arcidiecéze: olomoucká.
 Polir. okres: Hlavoč Dekanství: Čechy pro 40
 Soudní okres: Prostěj Řím. katol. fara: Prostěj

Rodní a křestní list

Nejlepší rodni a křestní knihy, svazek XVI, strana 31, dosvědčuje se tímto úředně,
 že v obci Prostěj dne 26. 8. 1882 set 26. 8. 1882 se narodil(a) dne (i rok) 26. 8. 1882 ve formině chráněnu Páně Prostěj podle římskokatolického obřadu pokřtěn byl syn – Josef Hrabal (obřad i oddání jasně)

Otec: František Hrabal domkář v Jeseně, syn Františka Hrabala domkáře v Jeseně a Marie Hrabalové domkářky v Jeseně, narozená Šenklová
 Matka: Josefa Pěša Josefa Olavy domkářky v Prostějově a Marie Hrabalové domkářky v Prostějově, narozená Šenklová

Křtil důst. pán: Antonín Borší, kaplan
 Kmotři: Leopold Spurný, domkář v Prostějově a Marie Hrabalová, domkářka v Prostějově

Porodní asistentka: Marie Šenklová, 45 let
 Poznámka:

Vlastnoucím podpisem a úředním razítkem potvrzuje:
 Řím. katol. farní úřad v Prostěj dne 10. formine 1924
František Hrabal, far. děkan

Rodina neměla mezi sousedy zrovna nejlepší pověst. Josefa Hrabalová byla hádavá drbna, František Hrabal nebyl zrovna nejlepší sladovnický dělník, měl sklony k alkoholu a „ruce mu šly dozadu“. Třeli bídu s nouzí. Chalupu měli na spadnutí a kolem ní, mírně řečeno, nepořádek.

Zdejší rodák František Továrek napsal ve svých vzpomínkách „Hrabalův strýc Pepin a Konice“ v časopise Prostějovská štafeta (1/1982): „Na těch Příhonech bývalo zpravidla rušno. Křik, váda, pěsti, košťata, vidle, lopaty... jen začít. Nezačalo však nic, to jen my kluci jsme ještě dlouho měli oči navrch hlavy. Příčinou vády bylo zpravidla Hrabalovo hnojiště se „sociálním zařízením“, všechno vystrčené do ulice. Sousedé vyvolali kvůli tomu i komisionální řízení, ale kdepak na starou Hrabalku. Ukázala komisi to, co se normálně neukazuje...“

Josef, obecně zvaný Pepin, jediný bratr Francin ho oslovoval Jožko, se vyučil obuvníkem. Ve výučném listě stojí: „Za předsednictví II. společenstva obuvníků, krejčích, koželuhů, klobučníků, kožešníků, čepičářů,

„Kde jsi byl tak dlouho?“ osopili se na něj.

„No přeci byl jsem koupit cigarety!“ odpovéděl.

„A kde, prosím tě, vždyť jsi byl pryč tři hodiny!“ křičel na něj sladovník. „Půjčil jsem ti, Josefe, kolo, na Žofín a zpátky to trvá deset minut!“

„Já byl na hlavním nádraží, protože tam mám známou kelnerku Helenku...“

„A proč jdeš pěšky?“ ptá se majitel bicyklu.

„No protože já na kole neumím jezdit!“ vysvětlil Pepin.

Bohumil Hrabal se strýcem Pepinem.

Jestliže většina obyvatel Nymburka považovala Josefa Hrabala přinejmenším za podivína, v lokálech patřil k nejbavnějším hostům. Jeho hlasitě rozprávěné historky, jimž ovšem nikdo ani za mák nevěřil, sklízely ovace přichmelených parťáků i lehkých holek. Ty patřily k personálu například v hotelu U Sadílků, později Slávie, v hotelu Horák u nádraží, U Havrdů na náměstí, v Avionu na Boleslavské ulici, v Drahelicích Na Cejponě, na zálabské straně Na Žofíně.

„Se slečnou Vlastou u Havrdů, - řekl strýc Pepin, - to tančíme taky tak, ale trochu jináč, rychleji, Vlasta mi naleje martel a pak řekne, Tak pane Josef, co vám mám zahrát? A já řeknu: Zahrajte mi nějaký třápec! A Vlasta řekne: A jaký třápec? Povídám: Od skladatele Bundy, takzvaného Gobelinka...“ (*Postřižiny*)

Protože Marie i Francin Hrabalovi trávili v divadle spoustu času, chodil s nimi i Pepin. Také proto, že nesměl chybět nikde, kde se něco dělo. Pro jeho neschopnost podřídit se pevnému řádu divadelního textu ho ale žádný režisér nechtěl obsadit. Tak v divadle fungoval jako „tady něco podrž“ nebo „něco přines“. Zahrál si jedinkrát - nemluvíci roli spoutaného vězně v divadelní hře Františka Langera Dvaasedmdesátka. Představení se uskutečnilo 20. března 1938 a Marja Hrabalová v něm hrála roli Marty a František Hrabal roli Úředníka.

Jinak ovšem Josef Hrabal, jak ho pamatují, by jistě na jeviště patřil. Souhlasím s Bohumilem Hrabalem, že „Pepin byl vysloveně ta figura jako Chaplin, jako Lupino Lane, jako Frigo.“ Hrabal o něm v rozhovoru s László Szigetím v kličkách na kapesníku hovoří takto: „No jo, ale on dovedl i hrát, on dovedl i tančit. Strýc dovedl tančit vynikajícím způsobem, ale tančil tak, jak tančí pomatení, víte, spíš tak, jako se tančí dneska, tak podle rytmu hudby strýc tančil tenkrát. A strýc byl i katalyzátor jazykový, protože uměl kupodivu své myšlenky formulovat a dovedl ten svůj humor kořenit jistými moralismy. Byla to moje Múza přestrojená za obuvníka a sladovníka.“

„Josef Hrabal byl velmi zvláštní člověk,“ vzpomínala na tuto nymburskou figurku pamětnice paní Hafenschnerová. „On žil v jakémsi svém, zvláštním světě. Neustále si něco sám pro sebe vyprávěl a nebo hovořil k lidem, s nimiž se potkával, kladl jim otázky, aniž však čekal odpověď.“

Malíř a grafik Milan Albich, přítel Bohumila Hrabala, zavzpomínal na jedno setkání s Pepinem: „Říkal mi - pane profesore, a manželce - milostivá paní, a líbal jí ruku. Byl silně nahluchlý a začal zpívat „Ó vy lípy...“. Hrozně řval a my jsme se třáslí ještě několik dní, že nás vystěhujou.“

Poslední roky měl Pepin potíže s chůzí, byl téměř hluchý. Pro velmi špatný zdravotní stav byl 23. srpna 1966 umístěn v domově důchodců v Lysé nad Labem, kde 21. března 1967 zemřel.

„...Francin se naklonil nad bratrem a řekl... Jožko, nač myslíš? Sestřička přistoupila k posteli a dívala se na fialové rty strýce, které zašeptaly... Co bude s tó láskó... Zvuk listí zesílil, pohybovalo se v otevřeném okně jako pomatený včelí roj... Cože, optal se znovu Francin a přiložil ucho ke strýcovým rtům, které zašeptaly... Co bude s tó láskó... Francin mi opakoval a díval se na mne polekán... Co bude s tó láskó? Sestřička se sklonila, lehce se dotkla Francinova rukávu a sladce přikývla, Francin pochopil a zvedl se, couval od postele, couvala jsem i já, sestřička otevřela dveře a vycouvali jsme na chodbu.“ (*Harlekýnovy milióny*)

Bohumil Hrabal nechal strýci na parte vytisknout: „Ten svět je k zešílení krásnej, ne že by byl, ale já ho tak vidím.“

Ostatky zemřelého byly uloženy v rodinném hrobě č. 1476/IV na hřbitově v Nymburce. Prvního dubna 1980 Bohumil Hrabal přenesl urny s popelem Pepina, Maryšky a Francina do hrobu, který „koupil od tety Herclovy své ženě k narozeninám za pět set korun, aby jí udělal radost“, na hřbitově v Hradištku.

Josef Hrabal se stal literární inspirací svého nevlastního synovce a bezesporu i prototypem a předobrazem všech pábítelů. Když Bohumil Hrabal napsal následující slova, jistě měl před očima strýce Pepina: „Pábítel, když se nedává do řeči s lidmi, baví hovorem sám sebe, podává informace o případech, jejichž význam je zveličen, přesunut, zpřeházen, protože pábítel cedí skutečnost přes diamantové očko inspirace.“

Josef Hrabal byl totiž přesně takový - na ulici, v hospodě, v podstatě kdekoli oslovoval známé i neznámé lidi, nepřetrži-

tým proudem řeči jim vyprávěl neuvěřitelné příběhy či nesouvislé myšlenky, zahrnoval je otázkami a aniž čekal na odpověď, pospíchal dál, aby vzápětí svým naléhavým sdělením překvapil dalšího kolemjdoucího.

Jindy Bohumil Hrabal řekl: „Je zaujat svým vnitřním monologem, s kterým chodí po světě jako páv se svým krásným peřím.“

Zcela nenapodobitelný způsob ve vyjadřování - proud hovorové řeči strýce Pepina - přejal Bohumil Hrabal do své tvorby a povýšil jej na tvůrčí metodu, kterou Milan Jankovič označuje jako „nevšední hru s všedností“.

„...a tak chodili a hřímali o samé lásce, ne jak objímat holku, ale když ubožák nemá, tak mu dá ten, co má nadbytek. To je ta láska pravá a ne kotrmelec na kanapi, a kdybyste celý svět získali, nic to neprospěje, to je ta duše čistá a tu už musí ta renesance pěstovat odmlada...“ (*Protokol aneb příspěvek k renesanci sepsaný s mým strýcem Josefem v květnu 1952*)

Autentické hovory strýce Pepina soustředil do souboru Protokoly, později je upravil do svazku Utrpení starého Werthera.

„...to je ten proud ten blábol ta hospodská historka tu kterou ovládal na počátku mého psaní strýc Pepin ten který je zakladatelem českého pábení toho hovorem odkrývání a dobírání se podstaty která ale neustále se odsouvá toho dna které se vzdaluje...“ napsal v červnu roku 2001 v dopise Vladimíru Sainerovi.

V knihách Bohumila Hrabala se strýc Pepin stal nesmrtným.

Pepinova socha v divadle v Polné.

Od roku 2006 pořádají ochotníci v Polné na Vysočině divadelní přehlídku Ostře sledovaná Hrabalova Polná. Na podkladě fiktivního příběhu „v duchu pábení“ o návštěvě Josefa Hrabala v Polné /viz Nymburský pábítel 28/2007/, s kterým jsem vystoupil na zahájení druhého ročníku přehlídky (aniž jsem mohl tušit, co z toho vznikne), zvolili figuru strýce Pepina za maskota přehlídky, dokonce tuto figuru v životní velikosti vyrobili. Je k vidění v polenském divadle.

Na záver si dovoľím pridať jednu osobnú vzpomínku na Josefa Hrabala:

Bylo to někdy tak kolem roku 1962 či 1963, ve všední den odpoledne, kdy nymburské náměstí pulzovalo životem. Na rohu domu č. p. 14 „u Nováků“ stál Josef Hrabal a upřeně se se zakloněnou hlavou díval na střechu protějšího domu přes Mosteckou ulici, v němž bývala Havrdova hospoda. Občas si zaclonil oči rukou, ukázal vytrčeným ukazovákem...

Pochopitelně, mně – dvanáctiletého kluka – to zaujalo, neboť strýc Pepin byl pro nás kluky svým chováním zajímavý. A navíc: on byl potichu! Nekřičel, ani nemluvil! Šel jsem se podívat, co to tam sleduje, ale když jsem zjistil, že tam nic zajímavého není, přešel jsem ulici, sedl si na obrubník a sledoval, co se bude dít.

Chvilku stál Pepin sám, pak se o dva metry dál zastavil jakýsi starší člověk se zájmem, cože to tam ten Pepin vidí. Přidal se

další... čtvrtý... pátý... každý se ale ostýchal zeptat se, o co tu vlastně běží. Jeden z nich dokonce „cosi“ na té střeše uviděl. „Vidíte to, tam, mezi těma dvěma komíny!“ Neu-přesnil to, což samozřejmě podnítilo zájem ostatních.

Když už se chodník i oblouk podlou-bí před prodejnou potravin zaplnil, Pepin rozpráhl ruce a vykřikl „Ty lidi sou blázni!“ a odešel.

Jan Řehounek

NEJSOU TO PÍČOVINY!

„Ty texty jsou spíš píčoviny, ale mají styl...“ povedal Bohumil Hrabal v dokumente, ktorý o ňom pre sériu portrétov GEN nakrútil Jiří Menzel. Spisovateľ mal na mysli svoje pozdné texty, písané metódou „alla prima“, patriace väčšinou do súboru „Dopisy Dubence“.

Bohumil Hrabal bol známy svojim preháňaním, a tak aj tento prípad môžeme považovať nielen za prehnane expresívne tvrdenie, ale doslova za mystifikáciu. Nazvať svoju neskorú literárnu tvorbu takýmto zhadzovacným výrazom, je neprijateľné, už len preto nie, že to prostre vôbec nie je pravda. Skôr by som súhlasil s názorom, že táto etapa Hrabalovej literárnej tvorby nie je zatiaľ dostatočne zhodnotená. Ona je dokonca zjavne „opomíjaná“, zanedbávaná, možno aj zámerne ignorovaná. Preto je to tak? Nuž, to je otázka, na ktorú by mali dať odpoveď hrabalovskí bádatelia, ktorých, ako postupne zisťujem, nie je zasa až tak málo.

V každom prípade je to však veľká škoda, a to predovšetkým pre nás, čitateľov, pretože ide o jednu z najzaujímavejších, a ja tvrdím, že i najhodnotnejších etáp Hrabalovej literárnej tvorby. Napriek oficiálnemu a do značnej miery, žiaľ, aj čitateľskému nezájmu o posledné Hrabalove tvorivé obdobie, tu nesporne existuje záujem síce neoficiálny, ale o to úprimnejší a dokonca dôležitejší, záujem Hrabalových fanúšikov, ktorým sa „pozdň Hrabal“ páči. Práve pre nich ponúkam niekoľko postrehov náruživého čitateľa.

Faktom je, že niektorých ľudí od záujmu o toto obdobie odradil skutočne nekonformný štýl textov, v ktorých Hrabal doviedol svoju dlhodobú snahu čo najviac priblížiť písaný text hovorovej reči, či skôr hovory ľudí čo najlepšie pretransformovať do písaného textu, takmer k dokonalosti.

Ono, napriek zdanlivej jednoduchosti, to určite nie je jednoduché čítanie, skrátka, nie je to „pre blbých“. A to, ako je známe, blbcov štie.

Ďalším problémom pravdepodobne bude obsah resp. tematická náplň týchto dielok. Všetky texty obsahujú množinu rôznorodých informácií poprepletaných ďalšími zdanlivo nesúvisiacimi motívmi; Hrabal samozrejme opäť s veľkou chuťou mystifikuje a robí si srandu.

V roku 2005 sa v talianskom Udine uskutočnila medzinárodná medziodborová konferencia o diele Bohumila Hrabala, ktorej

účastníci neskôr uverejnili svoje príspevky v zborníku „Hrabaliana rediviva“. Musím povedať, že ma zaujali a dokonca potešili, pretože sa čiastočne venovali i „pozdňmu Hrabalovi“, a pretože som aj zo svojho skromného čitateľského pohľadu mohol s väčšinou vyslovených téz súhlasiť.

Napríklad Tomáš Mazal vo svojom príspevku „Důvody a způsoby tvorby Bohumila Hrabala“ cituje spisovateľa: „... text uschován pečlivě do šuplíku a za čas opět vyjmut [...] a zase lze na textu provést jarní řez nůžkami a konec zaměnit se začátkem a příčinu s následkem. A tak možno neustále pracovat na textu, vždy však pod podmínkou, že každý zásah do textu je bavením se, provokací sebe sama.“

A Tomáš Mazal k tomu lakonicky dodáva: „Stačí tento postup jako návod k sepsání světového románu? Hrabalovi ano...“

Milan Jankovič, literárny bádateľ, zaoberajúci sa do hĺbky Hrabalovým dielom, sa v príspevku „Motivy-šifry pozdního Hrabala“ zamýšľal priamo nad jeho neskorou tvorbou.

„Poslední období Hrabalovy literární tvorby zahajuje „Kouzelná flétna“ v lednu 1989 a uzavírá je „Delirantní video“ na počátku března 1995.

[...] texty pozdního období jsou jen dokladem úbytku sil, nebo jsou těž pokračujícím experimentem, jehož výsledky nemusely být vždy stejně zdařilé? Přikláním se k té druhé možnosti. Hrabal vsadil vše na riskující pohyb po „tenkém ledu“ spontánních textových kolážích [...] upoutáva pozornost sám akt psaní, styl alla prima...“

Áno, aj ja sa prikláňam k názoru pána Jankoviča, že ide o experiment, smelý, sebavedomý pokus zavŕšiť vlastne celožitovnú snahu o zachytenie ľudského hovoru v písanej podobe.

„...převádět multidimenzionální skutečnost do jednodimenzionální řádky textu“.

No nielen to...

„...do těchto textů vyústila charakteristická, teď jen obnaženěji vystupující, tendence celé předchozí Hrabalovy tvorby: zachycovat co nejbezprostředněji tekoucí a rozporuplnou směr života“.

A ešte Milan Jankovič do tretice:

„Útvar, k němuž Hrabal dospěl, je jakási koláž v pohybu [...] by nám nemělo ujít působení klíčových motivů udržujících soudržnost tohto pohybu zevnitř, navzdory vším motívické roztekanosti [...] nabírají některé

motivy hĺbku, ktorá nám dovoľuje uvažovať o nich jako o šifrách.“

O svojich posledných textoch sám Bohumil Hrabal povedal, že ide o „koláž textů, o kterých si myslím, že vytvoří celek“.

A treba dodať, že Hrabalovi sa v tých jeho „alla prima“ textoch podarilo z najrôznejších fragmentov metódou koláže vytvoriť celok vskutku fascinujúci. Koláž textov, to je celý pozdný Hrabal (hoci metódu koláže Hrabal využíval už vo svojich raných prácach), to sú „Dopisy Dubence“, to je tá jeho „literární publicistika“, to všetko sú vynikajúce texty, písané jedným dychom, bez následných zásahov, bez akýchkoľvek úprav či korektúr. Podľa mňa je to nádherná literatúra, zdanlivo síce surová, evidentne naturalistická, krásne živelná, vášnivo prudká, literatúra bez zábran, ktorá však v konečnom dôsledku vytvára kultivované dielo. A prináša veľký pôžitok z čítania.

Áno, Hrabalove koláže sú experimentom, no len v istom zmysle. Autor pri ich písaní neexperimentuje ani tak so skladbou textu, totiž, on už predsa vopred veľmi dobre vie, čo napíše, čo mu vytečie z hlavy cez prsty do „šrajbmašiny“, on ten výsledok vidí už vopred. Povedal by som, že Hrabalove experimentovanie je skôr o skúšaní, presnejšie o pokúšaní, čitateľov, o testovaní ich nervovej sústavy a zmyslu pre hru i pre humor, pre provokáciu. On skúša mieru ich pochopenia a akceptácie textov, ktoré autor ženie až na hranu spoločenskej únosnosti.

Bohumil Hrabal vo svojich „kolážach“ vytvára pestré obrazy života, veselé i smutné mozaiky, ktoré ale nevisia prilepené na stene, ony sa hýbu, premieňajú, vzájomne prelínajú, sú to také svojrázne klipy, poprepájané do pestrofarebného kaleidoskopu, živého obrazu. Je to skrátka textové video. Sám o tom, citovaný T. Mazalom, hovoril nasledovne.

„Mé texty vznikají dávno před tím, než jsou do stroje přehřeny [...] nejraději mne ten motiv navštěvuje daleko od psacího stroje, v hlučné samotě hospody, na procházce [...] já nikdy nespěchám, abych ty obrazy přepsal na psacím stroji [...] ale psaní... to je něco velice tajnosnubního, psaní to je něco, co uvádí ve vytržení [...] je to něco, co si současně přeji a nepřeji, z čeho mám strach a jakousi škodolibou radost [...] někdy ty obrazy se překrývají, přeskakují, ale já je stačím přehřet do psacího stroje [...] a protože píšu v mračnu, to jest obklopen obrazy [...] píši tak dlouho, až se cítím vyčerpán.“

Ja som ale chcel vlastne porozprávať, prečo sa mi tak páčia „pozdnehrabalovské“ texty. A najmä „Dopisy Dubence“. Takže:

V prvom rade musím povedať, že „pozdnieho Hrabala“ považujem za vynikajúce čítanie. V niektorých momentoch dokonca za úžasné. Napriek protichodným názorom, že Hrabalova posledná tvorivá etapa je už iba okrajom literatúry, že je menej sústredená, „těkající“, nevyrovnaná. Tie Hrabalove texty síce majú kolísajúcu intenzitu, ktorá však ale nie je totožná s kvalitou. Ani ten „nesústredený“ text totiž v skutočnosti nie je menej kvalitným, slabším či hluchým miestom, ale len akýmsi priestorom na nádychnutie sa, na rozbeh k skoku do ďalších výšok kvality.

Na textoch „pozdnieho Hrabala“ sa mi páčia detaily i celky, teda jednotlivé fragmenty i celé textové koláže. A páči sa mi, ako autor vždy dospeje k výslednému efektu. Všetky tie „nesústredené“, roztrúsené riadky, všetky tie myšlienky, historiky, citáty, spomienky, glosy, sa vždy napokon takmer záračne spoja v jeden celistvý, pevne uzavretý text. A to v každom prípade dobrý text! Za toto tvrdenie dám ruku do ohňa.

Samozrejme, že sa mi texty páčia aj kvôli svojmu obsahu. Drvivá väčšina „Dopisů Dubence“ obsahuje zaujímavé, zábavné, dokonca poučné informácie, vtípne vypoíntované príbehy, humorné situácie, gagy, prekvapujúce postrehy, metafory, mystifikácie, skrátka, celú škálu Hrabalových slovesných hrátek, postupov, ktoré, ako vždy, genialne posplietali.

Veľmi sa mi páči hravosť pozdných textov. A radosť, ktorú do nich autor vpi-

sal, hoci je na prvý pohľad ťažko postrehnuteľná. Tú však nedokázali vymazať, ani jeho početné „sťažovateľské“ pasáže. Veď predsa to písanie ostalo jedinou Hrabalovou radosťou až takmer do konca. Isteže, svoje posledné texty písal narýchlo, úchytkovito, akoby len tak mimochodom, skrátka popri jazdení do Kerska a návštevách Zlatého tygra. „Bolela ho celá cimra“, trápila ho dna, cítil sa opustený, bol nevrlý, často dokonca zlý. Prestával ho baviť život. Vtedy ako zázrakom mu doň vstúpila April Gifford, ktorú Karel Marysko u Zlatého tygra vtípne premenoval na Dubenku. Tak sa začala posledná, do istej miery aj radostná etapa spisovateľovho života. Písanie nikdy neodoslaných „Dopisů Dubence“, textov, ktoré Bohumil Hrabal napriek všetkému písal s chuťou a s radosťou.

Bavím sa pestrosťou textov, ich tematickou uvoľnenosťou, neprehľadnosťou motívov, rôznymi spomienkami bez zdanlivých súvislostí, teda tým, čo niektorí odborníci považujú za ich negatíva. Ja v tom však žiadne negatívum, žiadny problém nevidím. Skôr naopak. Napokon, súvislosti sa v nich vždy objavia a pestré rozprávanie, pretože nim tie texty sú predovšetkým, sa uzavrie v jednom kompaktnom celku.

Niekomu môžu texty pripomínať trebárs fejtóny, je to však stopercentná literatúra. Je tam vnútorná sila, ktorá ich drží pokope, myšlienková gravitácia, pôsobiaca silou fyzikálneho zákona.

Uznávam, že v „Dopisech Dubence“ je nesporný žurnalistický aspekt, chvíľami dokonca až taký kronikársky. A mňa osobne, ako bývalého novinára teší, že spisova-

teľ Bohumil Hrabal dal všetkým tým veľkým, dôležitým, namysleným žurnalistom, tým tak často arogantným mienkotvorcom (či vymývačom mozgov? Ha, ha), profesionálnu lekciu z dôkladného, neošúchaného spracovania prevratných udalostí nežnej revolúcie.

On im vyložene „vypálil rybník“, predbehol, preskočil ich tým, že napísal neopakovateľným spôsobom pútavú, priam reportážne pôsobiacu kroniku onej lámajúcej sa epochy“. A čo je najdôležitejšie, on pri jej písaní nebazíroval na presných faktoch, ktoré si ex post každý aj tak prekrúti podľa vlastných záujmov. Tie preňho neboli podstatné. Podstatná bola tzv. „vyššia pravda“. Skrátka, je to literatúra!

Bohumil Hrabal zaznamenal predovšetkým atmosféru tých prevratných udalostí, podchytil prebudenu vášeň v psychicky vyprázdnených a morálne apatických ľuďoch, spontánny výbuch novej nádeje, chuti do života a obnovenej radosti z neho, a to všetko s jedným menovateľom, Václavom Havlom.

Verím tomu, že sa Hrabal pri zaznamenávaní tejto svojráznej kroniky nezamýšľal nad nejakým žánrovým zaradením použitej formy. Keď na to prišla reč, označil svoje texty literárnu publicistikou, a myslím, že dôležité je tu slovo „literárnu“. Pretože nech už bádatelia nájdu hocikolko publicistických, a teda žurnalistických, novinárskych, prvkov v textoch, faktom ostáva, že ako celok sú plnokrvnou literatúrou. Na druhej strane to neznamená, že sa z nej žurnalisti nemôžu poučiť. V každom prípade však môžu závidieť.

Peter Pačaj, Košice

Už se těšíme

Nymburk se postavil do čela chystaného stoletého výročí Bohumila Hrabala. Byl ustaven přípravný výbor a jedná se už o konkrétních akcích, které by se měly v průběhu příštího roku konat.

V plánu je vydání tří knih: Město Nymburk vydá bibliofilii *Dopisy Karlu Maryskovi*, Lesní ateliér Kuba Kersko knížku *Slavnosti sněženek* (rozhovory s protagonisty filmu a místními pamětníky) a Jan Řehounek naváže na úspěšnou knihu Nymburkem ve stopách Bohumila Hrabala – Kerskem ve stopách Bohumila Hrabala. Česká pošta slíbila vydat tematickou známku, Turistické informační centrum v Nymburce chystá razítko a turistickou známku. V Kersku bude postavena nová autobusová zastávka U Hrabala a České lesy důstojně přeznačí turistickou stezku Po místech, která měl Bohumil Hrabal rád. Divadelní spolek Hálek nastuduje *Harlekýnovy milióny*, připravují se literární večery, výstavy, samozřejmě Hrabalovo Kersko. Postřížinský pivovar uvaří speciální Hrabalovo pivo. A již v těchto dnech se otevrou nové komplexní webové stránky www.hrabal-nymburk.cz.

Literární soutěž 100 let Bohumila Hrabala

Výstaviště Lysá nad Labem, Městská knihovna v Nymburce a časopis Nymburský pábítel Klubu čtenářů Bohumila Hrabala v Nymburce vyhlásují u příležitosti desátého ročníku Polabského knižního veletrhu a nadcházejícího stého výročí narození Bohumila Hrabala v roce 2014 tradiční literární soutěž, tentokrát na téma „100 let Bohumila Hrabala“.

Soutěž je vyhlášena ve třech věkových kategoriích: pro děti do 15 let, pro studenty do 18 let a pro dospělé nad 18 let.

Vyhlášené téma v oblasti prózy je možné ztvárnit do libovolného literárního útvaru, maximální rozsah jedné práce jsou dvě normostrany. Próza a poezie budou hodnoceny jako samostatné kategorie.

Zúčastnit se může každý autor s maximálně dvěma pracemi.

Literární práce pošlete na mailovou adresu: jan.rehounek@seznam.cz, případně poštou na adresu: Jan Řehounek, Všechlapská 1666/6, 288 02 Nymburk. Kvůli zařazení vybraných prací do tisku upřednostňujeme zaslání prostřednictvím mailu.

Vyhlášovatelé si vyhrazují právo vybrané práce při zachování autorských práv použít libovolně v tisku či na internetu, bez nároku autora na honorář, v rámci programu oslav stého výročí narození Bohumila Hrabala.

Každá práce musí mít v záhlaví uvedené jméno autora, věkovou kategorii, adresu, telefon, mail. Nepoužívejte název tématu „100 let Bohumila Hrabala“ jako název své práce, aby bylo možné díla jednotlivých autorů rozlišovat.

Uzávěrka je vzhledem ke konání Polabského knižního veletrhu bezprostředně po prázdninách stanovena na 1. srpna 2013.

Porota jmenovaná pořadatelem soutěže práce vyhodnotí, v každé věkové kategorii udělí ceny. Ocenění autoři, případně i autoři dalších vybraných prací budou pozváni na slavnostní vyhodnocení a odměnění kvalitními knižními cenami. Sborníček z oceněných prací bude v elektronické podobě uveřejněn na www.vll.cz a bude zařazen do jednoho z vydání časopisu Nymburský pábítel.

Nové vydání Hrabalových spisů? Možná už za rok.

PRAHA - Čtenáři Bohumila Hrabala, od jehož narození v příštím březnu uplyne sto let, mají naději, že dočkají nového vydání jeho knih.

Iniciativu, která si toto vytkla za cíl, podpořily dvě desítky odborníků a umělců spjatých s Hrabalovým dílem. Spisy jednoho z mála českých spisovatelů, jehož jméno má váhu i ve světě, vyšly v devadesátých letech a jsou už mnoho let rozebrány. Iniciativa především hledá mecenáše, protože k případnému vydání jsou potřeba dva miliony korun, informoval ČTK za další podepsané nakladatel Tomáš Weiss.

Za výjimečný knižní počín se přimlouvají režisér Jiří Menzel, herečka a politička Magda Vášáryová, herec Josef Somr, zpěvák Václav Neckář, muzikant Vlastimil Třešňák, spisovatelé Jáchym Topol a Emil Hakl, znalec Hrabalova díla a jeho životopisec Tomáš Mazal nebo překladatelé Hrabalova díla György Varga, Zsuzsa Detreová, Edgar de Bruin a Kees Mercks. Peníze jsou podle Weissse jedinou brzdou, která projekt oddaluje.

Běh na dlouhou trať

„Úmysl a chuť společně vydat sebrané spisy Bohumila Hrabala má nakladatelství Torst, které se dlouhodobě, na vysoké redakční úrovni, věnuje české literatuře, spolu s Václavem Kadlecem, jenž je pořadate-

lem sebraných spisů Bohumila Hrabala,“ uvedl Weiss. Doplnil, že nikdo z nakladatelů na tom dnes není tak, aby mohl vydat dvacetisvazkové dílo, které se bude prodávat postupně.

Zástupci iniciativy žádají majitele aktuálně platných licencí na jednotlivá díla Bohumila Hrabala, aby možnosti vydat kompletně připravené sebrané spisy nebránili

a pro tento projekt je jednorázově velkoryse poskytl. Potřebná suma na vydání spisů - má-li vyjít dvacet dílů po tisíci kusech - je včetně nové jazykové redakce a úhrady autorských práv odhadnuta právě na dva miliony. Iniciátoři by vydání v ideálním případě chtěli začít realizovat do 28. března 2014, kdy uplyne 100 let od Hrabalova narození.

Zdroj: <http://lidovky.cz>, 27. března 2013

Zpráva z Mladé fronty

Praha 29. března 2013 - Vydavatelství Mladá fronta a její divize Knihy od roku 2004 systematicky vydávají literární dílo významného českého spisovatele Bohumila Hrabala, který zemřel v roce 1997. MF - divize Knihy Hrabalovo dílo připomene ve spolupráci s renomovaným knižním grafikem Lubošem Drtinou, který pro vydavatelství Mladá fronta vytváří typografii pro celou ediční řadu.

Vydavatelství Mladá fronta právě k tomuto výročí již rok připravuje vlastní projekt, několiksvazkové vydání, jehož podoba bude v nejbližší době zveřejněna.

„Jsme potěšeni zájmem čtenářské i odborné veřejnosti, který vzbudilo budoucí 100. výročí od narození Bohumila Hrabala,“ řekl Tomáš Černý, ředitel divize Knihy.

Vydavatelství Mladá fronta tak znovu čtenářům představí Bohumila Hrabala, jako zásadní postavu české literatury 20. století.

Knihy Bohumila Hrabala vydané v divizi Knihy vydavatelství Mladá fronta:

Večerníčky pro Cassia, 2013; Obluhoval jsem anglického krále, 2012; Příliš hlučná samota, 2012; Proluky, 2011; Vita Nuova, 2010; Kluby poezie, 2010; Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet, 2010; Ostře sledované vlaky, 2009; Svatby v domě, 2009; Postřižiny, 2009; Perlička na dně, 2008; Něžný barbar, 2008; Slavnosti sněženek, 2008; Pábitelé, 2007; Městečko, kde se zastavil čas, 2007; Krasosmutnění, 2007; Harlekynovy miliony, 2007; Taneční hodiny pro starší a pokročilí, 2006; Morytáty a legendy, 2004; Bambino di Praha, 2002.

Stanovisko iniciátora projektu

Nakladatel Tomáš Weiss, iniciátor projektu k novému vydání Hrabalových Sebraných spisů, reagoval na prohlášení nakladatelství Mladá fronta:

Z reakce nakladatelství Mladá fronta, momentálního majitele většiny autorských práv na knihy Bohumila Hrabala, kteří svoje prohlášení vydali až potom, kdy byla Iniciativa zveřejněna, jsem se dozvěděl, že plánují vydat Sebrané spisy, ale v jiném redakčním a obsahovém zpracování, než je připravil ještě s žijícím Bohumilem Hrabalem Václav Kadlec začátkem 90. let minulého století ve svém nakladatelství Pražská imaginace (spolu s redakčním týmem, kde byly takové redaktorské osobnosti jako Miroslav Červenka, Milan Jankovič, Jan Lopatka, Josef Zumr...)

Na projekt skutečných Sebraných spisů momentálně vlastněná autorská práva zatím podle nakladatelského vyjádření poskytnout nechťejí a v původním rozsahu o jejich vydání neuvažují.

Pro mě byl tento záměr neznámý, ale upřímně řečeno jsem tiše předpokládal, že se renomované vydavatelství bude o takovém projektu, pokud ho má skutečně v plánu, bavit s někým, kdo už ho má připravený. To se nestalo, což je pro mě nepochopitelné.

Najednou jde tak vlastně o to, aby Sebrané spisy nebyly jen VYBRANÝMI sebranými spisy, což by myslím bylo řešení hloupé

a k Hrabalovi dost surové a myslím, že i pro zájemce (třeba také zahraniční bohemisty a literární vědce nebo literární instituce) zavádějící. Zvláště, pokud je práce na Spisech už hotová. I proto jsem si myslel a stále myslím, že by na znovuvydání Sebraných spisů (vydaných kompletně v jednu chvíli a kompletně prodávaných), měl vzniknout nějaký projekt, který by to umožnil. Proto iniciativa, proto hledání mecenáše.

Snažím se pochopit, že Mladá fronta má také svoje zájmy. Tak to je. Náš autor, naše práva, naše rozhodnutí. Byl bych přesto rád, aby pod všemi reakcemi a komentáři nezapadlo to hlavní: pokusit se nějak slušně dostat k zájemcům originální a kompletní dílo Bohumila Hrabala. Je připraveno a čeká na znovuvydání. Bez určité vstřícnosti, velkorysosti a štědrosti se to taky vůbec nemusí povést. Ale nějaké cesty ke správnému řešení přece existovat musí? Asi bude teď místo shánění peněz třeba napřed přesvědčit nakladatelství MF, aby, pokud chce připravit Sebrané spisy BH, připravilo ty opravdové a ne nějakou náhražku nebo aby tuto práci přenechalo někomu jinému. Můžeme se o to ještě společně nebo každý zvlášť ze svojí pozice nějak pokusit.

Pokud byste chtěli nějak reagovat, pište řediteli divize Knihy Mladé fronty ing. Tomáši Černému (cerny@mf.cz) a v kopii zprávy Tomáši Weissovi (afweiss@mymail.cz).

100.
výročí narození
Bohumila Hrabala

Město Nymburk vyhlásilo soutěž na logo, které bude v roce 2014 provázet oslavy stoletého výročí B. Hrabala. Zúčastnilo se 51 soutěžících autorů z celé republiky, jeden dokonce až z Košic, se 156 návrhy. **Zvítězil návrh Jiřího Puldy z Nymburka.** Na Hrabalově Kersku si Jiří Pulda převzal z rukou místostarosty Pavla Fojtíka šek na deset tisíc korun.

Filmové adaptace podle Bohumila Hrabala - 1

Prvním filmovým zpracováním literárních předloh Bohumila Hrabala je povídkový film Perličky na dně.

Mladí režiséři „nové vlny“ českého filmu, elita nastupující režisérské generace, natočili v roce 1965 pět svérázných filmových snímků – Smrt pana Baltazara, Podvodníci, Dům radosti, Automat svět a Romance - podle Hrabalových povídek Perlička na dně a Pábitel. Stejně jako Hrabal v próze, zpracovali tito režiséři tvůrčími postupy kinematografie témata obyčejného života, vykreslili osobitým způsobem svérázné lidské charaktery a jejich tragikomické osudy. Jedním z vyjadřovacích prostředků, jenž jim umožnil zachytit syrovost a zároveň poetiku života, bylo použití neherců. Zároveň ukázali, jak rozdílným způsobem lze Hrabalovo mnohvrstevnaté dílo uchopit a interpretovat.

Smrt pana Baltazara

Podle povídky Smrt pana Baltisbergra. Rodina motocyklových fanoušků navštíví Velkou cenu Československa, při které přijde o život známý závodník. Ve filmu, v němž je zobrazena věrná atmosféra Velké ceny Brna, zní skladba Poustevník od Bedřicha Nikodéma - oblíbená skladba pana Leliho ze Slavnosti sněženek. Film se točil sedm dní, převážně v Jevanech, tři dny z toho přímo na okruhu v Brně.

Díky úspěchu snímku dostal Jiří Menzel nabídku režírovat film Ostře sledované vlaky.

Režie: Jiří Menzel, kamera: Jaroslav Kučera, hrají: Emil Iserle (strýc), Ferdinand Krůta (otec), Pavla Maršálková (matka), Miroslav Nohýnek (chlapec), Miroslava Hozová (dívka), Alois Vachek (mrzák), Jan Pech, Emil Iserle, Miroslava Špánková. Ve filmu si zahráli Bohumil Hrabal jednoho z diváků motocyklových závodů a Jiří Menzel cyklistu předjíždějícího vůz.

Podvodníci

Desetiminutová povídka je vystavěna na dialogu dvou staříků - pacientů, z nichž jeden po celou dobu leží a druhý přechází po pokoji a vzájemně „pábí“ o svých uplynulých životech. V podtextu vystupuje hořká bilance prohraného života obou dvou.

Do epizodní role zřízence pohřební služby obsadil režisér Bohumila Hrabala.

Režie: Jiří Němec, kamera: Jaroslav Kučera, hrají: Miloš Čtrnáctý (zpěvák), František Havel (novinář), Josef Hejl (holič), Jan Vašák (zřízenec).

Dům radosti

V malé osadě „Amerika“ u Unhoště navštíví Václava Žáka, podivínského naivního malíře, jenž si zahrál sám sebe, v jeho domě vyzdobeném naivními malbami dva pojišťováci. Evald Schorm zvolil jako jediný z pětice barevný materiál.

Režie: Evald Schorm, kamera: Jaroslav Kučera, hrají: Josefa Pechlátová (matka),

Václav Žák (malíř), Antonín Pokorný (úředník), Ivan Vyskočil st. (úředník). Bohumil Hrabal se ve filmu mihne v roliče kočího.

Automat Svět

V syrové atmosféře libeňského bufetu Automat Svět konfrontuje Věra Chytilová prostředí zaplivaného bufetu se svatbou. Po zatčení ženicha nevěsta shání náhradníka pro svatební noc. Mezi návštěvníky bufetu je i Bohumil Hrabal.

PERLIČKY NA DNĚ

Režie: Věra Chytilová, kamera: Jaroslav Kučera, hrají: Vladimír Boudník (výtvarník), Václav Chochola (SNB), Alžběta Laštovková (výčepní), Věra Mrázková (nevěsta), Aleš Košnar (mládenec).

Romance

Mladý instalatér Gaston Košílka, ve skvělém podání mladičkého Ivana Vyskočila, potká hezkou cikánku, která je ochotná se s ním pomilovat. Děj filmu naplňuje zdánlivě banální konverzace mladé dvojice, vrcholící absurdním plánováním jejich společného života.

Režie: Jaromil Jireš, kamera: Jaroslav Kučera, hrají: Dana Valtová (cikánka), Ivan Vyskočil ml. (Gaston), Karel Jeřábek (hlídač). Usínající pán v tramvaji není nikdo jiný než Bohumil Hrabal.

***

Společně s uvedenými tvůrci se na přípravách Perliček na dně podíleli i režiséři Ivan Passer a Juraj Herz. Jejich krátké snímky Fádni odpoledne a Sběrné surovosti se nakonec do konečné podoby filmu nevešly – vznikla pentalogie. Byly samostatně promítány jako předfilmy.

Fádni odpoledne

Povídka zachycuje obyčejné nedělní odpoledne v předměstské hospodě, v době kdy většina štamgastů odešla fandit svému muž-

stvu na fotbalový stadion. Zatímco staříci s hospodským mudrují o fotbale a staré ženské hrají karty a zpívají, neznámý mladík provokuje hospodského tým, že si netečně ke svému okolí čte jakousi knížku, kouří a pije pivo. Z elegantní dámy, která se prochází po ulici před lokálem a na někoho čeká, se v závěru vyklubuje možná samotná Smrt...

Film byl promítán v soutěži XIV. mezinárodního filmového týdne v Mannheimu v roce 1965 a získal Zlatý dukát v kategorii krátkých filmů.

Režie: Ivan Passer, kamera: Jaroslav Kučera, hrají: Kamila Turková, Jan Toříčka, Leopold Smolík, Miloš Končický, Josef Vaništa. Bohumil Hrabal si zahrál epizodní roličku muže s novinami.

Sběrné surovosti

Natočeno podle povídky Baron Prášil.

Svérázný zaměstnanec sběrný surovin Hantů si rád vymýšlí historky o lidech ve svém okolí. Avšak v prostředí jeho sběrný, kde se hodnotné věci proměňují v bezcenný druhotný materiál, dochází i bez Hantů k absurdním situacím. Jedna stará paní se například cítí dotčena, když jí zde za milostné dopisy z mládí nabídnou jedinou korunu. Chlapec Pepíček například odevzdá se sběrem i účetní bilanci, na které jeho maminka pracovala dva dny. Hantů později chlapec málem slisuje do balíku se starým papírem...

Sběrné surovosti byly pro nezařazení do Perliček na dně promítány jako předfilm před atraktivní německou detektivkou, paradoxně je nakonec vidělo víc diváků než samotné Perličky na dně.

Režie: Juraj Herz, kamera: Rudolf Milič, hrají: Václav Halama (Hantů), František Ketzek (šéf), Bobina Maršátová (Marie), Libuše Palečková (matka), Jan Vlček (kostečník), Olga Novotná, Antonín Dimitrov, Ivana Klíčnicková, František Pelikán, Věra Pokorná, Václav Soldát, Karel Veselý, Růžena Vlčková, Marie Rosůlková, Ivo Gübel.

Z filmu Sběrné surovosti.